

ՀԱԶԱՐԱՄՅԱԿԻ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԻ ԿՈՐՊՈՐԱՑԻՒ

16 դեկտեմբերի, 2005թ.

Պատասխանատու՝ Դեյվի Կոնգ/(202) 521-3864

Մամլո հաղորդագրություն

Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիայի խորհուրդը հաստատում է Հայաստանի ծրագիրը, սակայն մտահոգություն է հայտնում նոյեմբերին կայացած հանրաքվեում տեղ գտած խախտումների վերաբերյալ

Վաշինգտոն – Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիան հաստատել է Հայաստանի Հանրապետության ծրագիրը, որի արժեքն է 235.65 միլիոն ԱՄՆ դոլար, իսկ տևողությունը՝ 5 տարի: Այսօր ավելի քան մեկ միլիոն հայեր կամ բնակչության շուրջ 35 տոկոսը բնակվում է գյուղական բնակավայրերում ու նրանց եկամտի հիմնական աղբյուրը գյուղատնտեսությունն է: Չնայած վերջին տարիների Հայաստանի լավ տնտեսական ցուցանիշների ու քաղաքային բնակավայրերում աղքատության նվազեցման կայուն միտումների՝ գյուղական բնակավայրերում աղքատության ցուցանիշը շարունակում է բարձր մնալ՝ 2004թ. տվյալներով կազմելով 41 տոկոս: Գյուղացիական տնտեսությունները մշակում են փոքր հողակտորներ՝ այնպիսի խոչընդոտների պարագայում, ինչպիսիք են անբարեկարգ ճանապարհները, ռռոգման ոչ համարժեք համակարգերը ու թեր-զարգացած շուկայական տնտեսությունը:

Այս խոչընդոտները հաղթահարելու համար Հազարամյակի մարտահրավերների հայաստանյան ծրագրով նախատեսվում է կրճատել աղքատությունը գյուղական բնակավայրերում՝ հետևողականորեն բարելավելով գյուղատնտեսության ոլորտի տնտեսական ցուցանիշները: Ծրագիրն ունի երկու բաղադրիչ: համայնքային ժանապարհների վերանորոգման նախագիծ և ռոռոգելի գյուղատնտեսության նախագիծ: Ծրագրի ուղղակի շահառումներ կհանդիսանան գյուղական բնակչության 75 տոկոսը, ու նախատեսվում է, որ 2010թ. տարեկան եկամուտները կավելանան 36 միլիոն դոլարով, իսկ 2015թ. 113 միլիոն դոլարով:

«Ճնորհավորում եմ Հայաստանի ժողովրդին ու կառավարությանն այս մեծ նվաճման համար, - ասաց Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիայի գլխավոր գործադիր տնօրեն դեսպան Զոն Դանիլովիչը, - Նրանք մշակել են հանալիր, արդյունքների շուրջ կառուցված մի ծրագիր, որը գյուղական բնակավայրերի բնակչության համար կմեծացնի աշխատատեղերի, սոցիալական ծառայությունների ու շուկաների հասանելիությունն ու կրաքարացնի գյուղացիական տնտեսությունների արդյունավետությունը»:

Անդրադառնալով Հայաստանում սահմանադրական բարեփոխումների նոյեմբերին կայացած հանրաքվեում տեղ գտած խախտումների մասին հաղորդումներին՝ դեսպան Դանիլովիչը շարունակեց. «Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիան մտահոգված է վերջերս կայացած հանրաքվեի ժամանակ թա-

փանցիկության և բաց ու արդարացի ընտրություններ անցկացնելու կառավարության պատրաստակամության բացակայությամբ: Ես այս մտահոգությունները հայտնել եմ նախագահ Քոչարյանին ու աշխատելու ենք կառավարության հետ՝ պաշտպանելու ընտրական գործընթացին լիակատար մասնակցելու հայերի իրավասությունը: Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիան ստեղծվել է աջակցելու այն պետություններին, որոնք դժվարին քայլեր են ձեռնարկում՝ ձևավորելու այնպիսի քաղաքականություն, որը խթանում է տնտեսական աճն ու կրծատում աղքատությունը: Հետևաբար Հայաստանի շարունակական մասնակցությունը Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամին պայմանավորված է արդարացի կառավարման, մարդկային կապիտալում ներդրումներ կատարելու ու տնտեսական ազատությունը խրախուսելու ասպարեզում լավ ցուցանիշների ապահովմամբ: Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիան շարունակելու է վերահսկել Հայաստանի քաղաքական ցուցանիշները այս երեք ուղղություններում ծրագրի ողջ ընթացքում»:

Դեսպան Դանիլովիչը նամակ է գրել «Հայսագահ Ռոբերտ Քոչարյանին՝ նշելով, որ Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիան ակնկալում է Հազարամյակի իշխանություններից լրացուցիչ քայլերի ձեռնարկում՝ ի հաստատումն Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամի համապատասխանության չափանիշների հիմքում ընկած հիմնարար սկզբունքներին հարազատ մնալու պատրաստակամության: Այս ուղղությամբ որոշակի քայլերի ձեռնարկումը կարող է հանգեցնել ծրագրի կասեցման կամ դադարեցման՝ ըստ Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիայի պահանջների:

Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիան, որը ձևավորվել է անցյալ տարի, արդեն ավելի քան 900 միլիոն ԱՄՆ դոլարի ծրագրեր է ստորագրել հետևյալ 5 երկրների հետ՝ Մադագասկար, Հոնդուրաս, Քեյփ Վերդ, Նիկարագուա և Վրաստան: Կորպորացիան նաև ակտիվորեն ներգրավված է Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամից աջակցություն ստանալու իրավասություն ունեցող մյուս երկրների հետ ծրագրային բանակցություններում:

Նախագահ Բուշի նախաձեռնությամբ ստեղծված Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամը զարգացման ծրագրերի նպատակով աջակցության ցուցաբերման մեկ այլ մոտեցում է, որն առաջնորդվում է այն սկզբունքով, որ զարգացող երկրներում աղքատության հաղթահարման ու տնտեսական աճի համար վճռորոշ են հուսալի քաղաքականությունն ու լավ կառավարումը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Կից ներկայացվում է ամփոփ տեղեկանք՝ հայաստանյան ծրագրի մասին հիմնական տվյալներով:

####

Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիան ԱՄՆ պետական գերատեսչություն է, որն աշխատում է աշխարհի ամենաաղքատ երկրների հետ՝ հիմնվելով այն սկզբունքի վրա, որ օժանդակությունն առավել արդյունավետ է, եթե տնտեսական աճի խթանումն ու ծայրահեղ աղքատության վերացումը իրականացվում է լավ կառավարման, տնտեսական ազատությունների ու մարդկային կապիտալի ոլորտում ներդրումների ամրապնդման ձանապարհով:

ՀԱԶԱՐԱՄՅԱԿԻ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԻ ԿՈՐՊՈՐԱՑԻՒ

16 դեկտեմբերի 2005թ.

ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿԱՆՔ

Հայաստան և Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիա.

Գործընկերության ծևավորում ուղղված տնտեսական աճի

միջոցով աղքատության հաղթահարմանը

Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիան հաստատել է Հայաստանի Հանրապետության ծրագիրը, որի արժեքն է 235.65 միլիոն ԱՄՆ դոլար, իսկ տևողությունը՝ 5 տարի:

Այսօր ավելի քան մեկ միլիոն հայեր կամ բնակչության շուրջ 35 տոկոսը բնակվում է գյուղական բնակավայրերում ու նրանց եկամտի հիմնական աղբյուրը գյուղատնտեսությունն է: Չնայած վերջին տարիների Հայաստանի լավ տնտեսական ցուցանիշների ու քաղաքային բնակավայրերում աղքատության նվազեցման կայուն միտումների՝ գյուղական բնակավայրերում աղքատության ցուցանիշը շարունակում է բարձր մնալ՝ 2004թ. տվյալներով կազմելով 41 տոկոս: Գյուղացիական տնտեսությունները մշակում են փոքր հողակտորներ՝ այնպիսի խոչընդոտների պարագայում, ինչպիսիք են անբարեկարգ ձանապարհները, ռոռոգնան ոչ համարժեք համակարգերը ու թեր-զարգացած շուկայական տնտեսությունը:

Հայաստանի ծրագիրն ունի մեկ նպատակ, այն է կրծատել գյուղական աղքատությունը գյուղատնտեսության ոլորտում տնտեսական ցուցանիշների բարելավման ձանապարհով: Այս նպատակին հասնելու համար Հայաստանը նախատեսում է այս հնագամյա ծրագրի շրջանակում ռազմավարական ներդրումներ կատարել համայնքային ձանապարհներում, ռոռոգնան ենթակառուցվածքներում և ֆինանսական ու տեխնիկական աջակցություն ցուցաբերել ջրամատակարարումը բարելավելու և ազրոբիզնեսին ու գյուղացիական տնտեսություններին աջակցելու նպատակով: Ծրագրի ուղղակի շահառուները կլինեն շուրջ 750000 մարդիկ կամ գյուղական բնակչության 75 տոկոսը: Ակնկալվում է, որ ծրագիրը կնվազեցնի աղքատությունը գյուղական բնակավայրերում և շեշտակի կավելացնի ամենամյա եկամուտները:

Համայնքային ձանապարհների վերանորոգում

Ծրագրով նախատեսվում է 67 միլիոն ԱՄՆ դոլար վերանորոգելու շուրջ 943 կմ համայնքային ձանապարհներ, որոնք կազմում են Հայաստանի կենսական նշանակության ձանապարհների ավելի քան մեկ երրորդը: Աշխատանքներն ավարտելուց հետո յուրաքանչյուր գյուղական համայնք կունենա կենսական նշանակության առնվազն մեկ ձանապարհ, որն ուղի է բացում դեպի շուկաներ, ծառայություններ ու կապում հիմնական մայրուղիների հետ: Ըստ ծրագրի ՀՀ կառավարությունից պահանջվում է լրացուցիչ միջոցներ հատկացնել՝ ֆինանսավորելու ձանապարհային ցանցի ընթացիկ պահպանման աշխատանքները:

Ոռոգման համակարգի բարելավում

Ծրագրի մյուս բաղադրիչը 146 միլիոն ԱՄՆ դոլարի նախագիծ է, որը նպատակ ունի մեծացնել շուրջ 250000 ֆերմերային տնտեսությունների (որոնցից 34 տոկոսը դեկավարվում են կանանց կողմից) արդյունավետությունը՝ ջրամատակարարման բարելավման, բերքատվության բարձրացման, առավել բարձրարժեք կուլտուրաների մշակման ու գյուղատնտեսության ոլորտի մրցունակության մեծացման ձանապարհով: Նախագիծն ունի երկու ենթաբաղադրիչ: Նախագիծն ունի երկու ենթաբաղադրիչ:

- **Ենթակառուցվածքային բաղադրիչ**, որի նպատակն է 40 տոկոսով ավելացնել ուղղելի հողերն ու մեծացնել ոռոգման համակարգի էֆեկտիվությունը՝ փոխարինելով ոռոգման մեխանիկական համակարգերն ինքնահոս համակարգերով, նվազեցնելով ջրի կորուստներն ու բարելավելով ջրահեռացումը.
- **Չուր-շուկա բաղադրիչ**, որը կրարելավի ջուրը գյուղացիական տնտեսություններին տրամադրելու էֆեկտիվությունն ու տեխնիկական աջակցության ու վարկային միջոցների օգնությամբ զարկ կտա տնտեսությունների արդյունավետությանն ու շահութաբերությանը:

Ծրագրի վարչական, վերահսկման ու գնահատման ծախսերի համար նախատեսվում է շուրջ 23 միլիոն ԱՄՆ դոլար:

Քաղաքացիական հասարակության մասնակցությունը

Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամին ներկայացվելիք հայտը նախապատրաստվել է հասարակության առանցքային բաժնետերերի, մասնավորապես գյուղական համայնքների անդամների, հասարակական կազմակերպությունների, մասնավոր ոլորտի հետ սերտ խորհրդատվության պայմաններում: Հանդիպումներ են անցկացվել քաղաքներից հեռու վայրերում՝ ծրագրի հնարավոր բաղադրիչների վերհանման նպատակով, իսկ ամենահեռավոր բնակավայրերին տեղեկատվություն հասցնելու նպատակով՝ բազմաթիվ լրատվամիջոցներ են ներգրավվել: Թափանցիկությունը մեծացնելու նպատակով ՀՀ կառավարության հովանու ներք անցկացվեց մի գործընթաց, որի արդյունքում երեք հասարակական կազմակերպություններ հանդես են գալու որպես դիտորդներ Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամի հայաստանյան ծրագրի հոգաբարձուների խորհրդում՝ միջգերատեսչական մարմին, որում նախագահում է վարչապետը և որը պատասխանատու է հայաստանյան ծրագրի մշակման գործընթացի վերահսկման համար: Ծրագրի առաջնաբացի հետ միասին ձևավորվելու է Շահագրգիր կողմերի հանձնաժողով, որը կներկայացնի ծրագրի շահառուներին: Այս հանձնաժողովը իրավասու կիմի առաջադրել Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամի հայաստանյան ծրագրի կառավարման խորհրդի ձայնի իրավունք ունեցող անդամներ հասարակական կազմակերպություններից, որոնք կառավարության ներկայացուցիչների հետ միասին կաշխատեն ծրագրի վերահսկման ու իրականացման նպատակով ձևավորվող այս խորհրդում:

ՀԱՅԱՐԱՄՅԱԿԻ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԻ ԿՈՐՊՈՐԱՑԻՒ

16 դեկտեմբերի, 2005թ.

Հայաստանի Հանրապետության նախագահ
Ն.Գ. Ողբերտ Քոչարյանին

Մեծարգություն նախագահ,

Ուրախությամբ հայտնում եմ Ձեզ, որ Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիայի Տնօրենների խորհուրդը հավանության է արժանացրել Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամի հայաստանյան ծրագիրը։ Սա վերստին հաստատում է ԱՄՆ կառավարության պատրաստակամությունն օգնել հայ ժողովրդին ու տնտեսական աճի ձանապարհով աղքատությունը հաղթահարելու մեր պարտավորվածությունը։ Մենք գոհունակություն ենք հայտնում Հազարամյակի մարտահրավերների հայաստանյան խմբի աշխատանքի առնչությամբ՝ ծրագիրը հաջողությամբ այս փուլին հասցնելու համար։

Սակայն պետք է Ձեզ հայտնեմ, որ Տնօրենների խորհրդի որոշման ձգձգումը ուղղակիորեն բխում էր նոյեմբերի 27-ի սահմանադրական բարեփոխումների հանրաքվեի հետ կապված մտահոգություններով, որոնք ի թիվս այլոց ներառում էին մեղադրանքներ կեղծիքներ թույլ տալու, ընտրությունների վատ ընթացքի, ընդդիմադիր քաղաքական կուսակցությունների ներկայացուցիչների հանդեպ ձնշումների ու լրատվամիջոցներից օգտվելու անհավասար հնարավորությունների վերաբերյալ։

2005թ. սեպտեմբերին Տնտեսական համագործակցության հայ-ամերիկյան միջկառավարական հանձնախմբի հանդիպմանը զուգահեռ քննարկումների ժամանակ Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիան մատնացույց արեց, որ միջազգային մոնիթորինգային խմբերը մտահոգություն են հայտնել մի շարք հարցերի շուրջ, ինչպիսիք են քաղաքական իրավունքները, լրատվամիջոցներից օգտվելու հնարավորություններն ու քաղաքական ազատությունները Հայաստանում։ Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիան ՀՀ կառավարությանը հայտնեց, որ «արդարացի կառավարման» երկու ցուցանիշների մասով Հայաստանը հետընթաց է ունեցել։ Կորպորացիան նաև հայտնեց, որ այս ոլորտում պետք է առաջընթաց լինի, որպեսզի ծրագրի կասեցման կամ դադարեցման խնդիրը ի հայտ չգա, որն ինչպես գիտեք, ըստ Կորպորացիայի սահմանված կարգերի, կարող է տեղի ունենալ նույնիսկ այն բանից հետո, եթե ծրագիրն հաստատված է կամ գտնվում է իրականացման փուլում։ Հանրաքվեի հետ կապված այս դեպքերը մեզ խորհելու տեղիք են տալիս, առ այն, թե արդյոք այդպիսի առաջընթաց նկատվում է, թե ոչ։ Մենք սպասում ենք Ձեր կառավարության գործողություններին, որոնք մատնացույց կանեն ցուցանիշները բարելավելու ջերմ ցանկությունը, որպեսզի ապահովվի Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամից աջակցություն ստանալու իրավասություն

ունեցող երկրների քաղաքականությունը Հիմնադրամի ընտրության չափանիշներին համահունչ պահելու պայմանը:

Մենք կարծում ենք, որ պետք է ուղղիչ քայլեր ծեռնարկվեն՝ ցույց տալու Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամից աջակցություն ստանալու համար անհրաժեշտ հիմնարար սկզբունքներին հարազատ մնալու << կառավարության պատրաստակամությունը: Այս հարցում շահագրգուված է Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիայի Տնօրենների խորհրդողը, և ծեռնարկվող բոլոր քայլերի մասին մենք կփորձենք ինանալ նրանց գնահատականը: Ստորև ներկայացվում են ծեռնարկվելիք միջոցների օրինակներ, որոնք որոշ չափով կարող են Տնօրենների խորհրդի համար հանդիսանալ սկզբունքներին հարազատ մնալու պատրաստակամության երաշխիք.

- Երաշխիք, որ կառավարությունը կիարգի քաղաքական քանակեցի, օրինական բողոքի ակցիաների ու անկախ լրատվամիջոցներից ու այլ աղբյուրներից տեղեկություններ ստանալու քաղաքացիների իրավունքը,
- Նոյեմբերի 27-ի առնչությամբ հնչած քազմաթիվ մեղադրանքների ընդունում ու բարձր մակարդակով պետական պարտավորության ստանձնում՝ դրանք ամբողջությամբ հետաքրնելու ու իրավազանցումներ թույլ տված անձանց հանդեպ համապատասխան միջոցներ ծեռնարկելու վերաբերյալ,
- Քաղաքացիական հասարակության, միջազգային կազմակերպությունների և դոնորների հետ լիակատար համագործակցության պարտավորության ստանձնում՝ նպատակ ունենալով բարելավել քաղաքական ու ընտրական գործընթացների թափանցիկությունն ու արդարացիությունը 2007-2008թթ. խորհրդարանական ու նախագահական ընտրությունների նախաշեմին:

Մեկ անգամ ևս կրկնում եմ Հազարամյակի մարտահրավերների կորպորացիայի առավել ընդհանրական մտահոգություններն արդարացի կառավարման ասպարեզում Հայաստանի կառավարության պարտավորությունների շուրջ ու շեշտում եմ 2005թ. սեպտեմբերին Կորպորացիայի կողմից նախանշած մտահոգության տեղիք տվող հարցերի շուրջ առաջընթաց ապահովելու անհրաժեշտությունը՝ համաձայն Հազարամյակի մարտահրավերների հիմնադրամի համապատասխանության չափանիշների: Հազարամյակի մարտահրավերների ծրագրի կորպորացիայի ու Երևանում ԱՄՆ դեսպանատան ներկայացուցիչները կշարունակեն սերտ շփումը Զեր կառավարության հետ՝ ծրագիրն իրականացման փուլ հասցնելու ձանապարհին:

Հարգանքով,

Զոն Զ. Դանիլովիչ
Գլխավոր գործադիր տնօրեն